

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos
de'l Teatro de Catalunya

Preus per subscripció

En Barcelona. 1'00 Pta. trimestre.
Fora.. . . . 1'50 » »
Artistas extranjers, 25 Ptas. 1' any,

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIO

DIPUTACIÓ, 125, 2.º, 3.ª

Sucursal pera cartas y avisos, en 1'Arxiu
de D. J. Gelabert: Unió, 5, 3.º 2.ª

Preus de cada número

Número corrent. . . . 10 céntims
Id. atrasat. . . . 15 »

Certamen festiu literari

Los senyors de'l Jurat se reuniran diu nenje vinent
pera procedir á la elecció de cárrechs. que publica-
rem dijous que vé.

Composicions rebudas: — Núm. 1. LLAMENTOS DE
AMORT. Lema: ¡Ingrata!

Los premis y las condiciones se troban en los nú-
meros 96 y 97.

CRISTÓFOL COLÓN

IV.

Un vent favorable va guiar la expedició á las islas
Canarias. última escala de'ls navegants de l'Oceá.
Colón estaba desitjós de transposar los mars coneguts:
aquesta impaciencia pera pèrdre de vista las
costas de l'antich continent, era ben fundada.

Un de 'ls séus barcos, la *Pinta*, qual timó s' havia
romput y que feya aigüas, va obligar á dirijirse, á
pesar seu, á las Canarias. á fi de canbiar la embar-
cació; pero no havent trobat barco propi pera tan difi-
cil travessia, va véurers obligat á recompondrerla
donar nou velamen á la *Niña* y renovar las provi-
sions.

Surtits ja de Canarias, l' aspecte de 'l volcá de Te-
nerife, qual erupció inflamava 'l cel y 's reflectia
en las aigüas, va introduhi 'l terror en los mari-
ners. Creyan véurer en aquell fet la espasa radiant
de 'l ángel que va treure á 'l primer home de 'l Edén,
privant a 'ls fills d' Adán la entrada en los mars y
en novas terras. A 'l pèrdre de vista l' últim punt
de Tenerife, van sentirse com despresos de la terra y
com navegant en l' éter d' un altre planeta. Una ge-
neral postració va apoderarse de son esperit. L' al-
mirant los ani naba enérgicament, y abandonantse,
com lo poeta de lo desconegut, á la inspiració elo-
qüent de sas esperansas, los hi describia tal com si
ell ja las hagués vist, las terras, las islas, las rique-
sas, vejatacions, las minas d'or, las platjas sembradas
de perlas, las montanyas de pedras preciosas, que
per forsa havia d' haberhi á l' altre costat d' aquell
espai, quals onadas empenyan á 'ls barcos cap

ahont los esperaban tantas maravellas y felicitats.

Així 'ls va animar; mes á l' arribar á doscentas
lleguas de Tenerife, va notar Colón la variació de
la seva agulla magnética, de qual fet també van
adonarse 'ls pilots, que per semblant contrarietat
abandonaren los barcos á l' etzar de las onas y 'ls
vents, únichs guías que 'ls quedaban. Los mariners
van consternarse de nou; pero Colón va dirlos que
atribuhia tal variació á astres nous circulant á 'l
voltant de 'l polo, satisfent així a 'ls pilots y tornant
sa credulitat la fé á 'ls mariners,

Lo véurer una garza real y un aucell de'l trópic
volant prop de las embarcacions, va obrar l' endemá
sobre 'ls sentits de la marineria lo que la explicació
de l' almirant havia obrat sobre son pensament.
Eran com dos testimonis que certificaban las medi-
tacions de 'l ilustre genovés.

Lo mar comensaba també á fer tenir esperansas.
Plantas desconegudas se veyan molt sovint sobre
sas aigüas: plantas maritimas que no creixen sino
entre 'l rocám, las unas; las otras, plantas fluvials;
altras, recentment despegadas de las arrels, conser-
vaban lo verdor de sa sava: una d' ellas tenia una
llagostu viva, navegador embarcat sobre de 'l herba.
Un aucell de 'ls que no 's posan may sobre la mar
ni dormen mes que en terra, atravessá l' espai
¿D' ahont venia? ¿ahont anaba?

Mes enllá, l' Oceá cambiaba de temperatura y de
color, indicis de fondos variats: en altra part se sem-
blaba á inmensas praderas marinas quals onas d' her-
ba, estesas per la proa, impedian la marxa de 'ls bar-
cos; boyras semblants á las que s' estenen en las ci-
mas de 'l globo, donaban a 'l horitso las formas de
platjas y montanyas. Lo crit de ¡terra! ja 's dibuixa-
ba en tots los llabis.

Pero aquesta terra indicada per tants estils, se mos-
traba sols en la ilusió de 'ls mariners. La vinguda
de 'l nou dia dessipaba devant de las proas los hori-
sons fantástichs que la cayguda de la tarde anterior
los havia fet veure allá en lo lluny.

Allavors veyan que 's trobaban encara en un abim
sens limits y sens fondo.

La regularitat y la constancia de 'l vent de Ll-
e vant era pera ells un motiu de turbació. Comensau
ren á figurarse que aquell vent regnaba sempre er
aquella regió y que després d' haverlos fet baixa

ab tanta facilitat cap á Ponent, seria un insuperable obstacle á sa tornada. Alguns van comensar á murmurar contra una obstinació de 'l jefe, sempre fallida fins allavors, y en veu baixa 's reprotxaban una adhesió que sacrificaba las vidas de cent vint homes á la obcecació boja d' un sol.

Pero cada volta que 'l murmull anaba augmentant fins á la sedició, la Providencia semblaba enviarlos pressagis mes convincentos è inesperats pera canviarlos en esperansas. Així es que 'l día 20 de Setembre va canviar aquest vent passant al S. O. Los mariners saludaren tal cambi com signo de vida y de movilitat en los elements. Aucells de rassas mes débils alegraban ab sos cants á 'ls mariners. Espés y vert herbam sobre las aiguas, feya témer que s'enredessin en ell lo timó y la quilla, fent que 'l regositj se tornés prompte alarma gran, y obligant á Colón (que com un guia buscaba son camí á través de 'ls misteris de 'l Océa) á aparentar que comprenia lo mateix que l' admiraba, y á buscar una explicació per cada una d' aquellas cosas que passaban á 'ls tripulants.

Una inmensa ballena que aparegué dormida en la superficie de 'l mar, va imaginarse 'ls un mónstre devorador de las naus: la ondulació de las onadas va conduhirlos sobre corrents que no podían véncer per falta de vent, y quant de nou murmuraban, fins á 'l punt de parlar d' obligar á 'ls pilots á virar de bordo y á tirar á Colón á 'l mar per creure 'l un insensat que no deixaba elecció á 'ls séus companys entre 'l suicidi ó la mort, Colón á qui las miradas de 'ls séus subordinats revelaban tals complots, los desafiaba ab sa actitud ó 'ls desconcertaba ab sa confiança, servintli de gran ajuda la circunstancia de que Alonso Pinzón que manaba la *Pinta*, va donar desde lo alt de popa 'l primer crit de ¡terra!!

Pero aquet crit era sols una ilusió de Pinzón, perque la terra imaginaria que creya haver vist, va desvanéixers y solament quedá en tots los cors certa esperansa, acariciada per véurer multitud de peixos y altras senyals de la proximitat de la terra, terra que, no obstant, may se presentaba á 'ls ulls de 'ls que ab tanta ansia la buscaban.

Colón casi estava també ja desconcertat, y confiant mes en Dèu que en la humana ciencia, va resóldrer deixarse guiar pe' ls vóls d' aucells, que li semblaban pilots celestials. Passaba 'l temps, y 'ls ánimos s' exasperaban, perque molts no volían seguir mes á un jefe tan temerari que, segons ells, los deya á mort segura.

L' intrépit almirant va contenir aquet clamoreig ab l' impassibilitat de'l seu rostre. Va invocá á'l Cel, jutje en aquells moments entre ells y ell. Tingué fermesa; va oferir sa vida en garantia de lo que deya; feu juraments de que á 'ls tres dias retrocediria á Europa si no lograba trobar la desitjada terra; y com va dir aixó ab l' accent d' un profeta que véu las cosas ab la fé de l' ánima, va contenir totas las impaciencias y va véurers' ajudat per Dèu que va demostrarli que ningú espera may en va son poderós aussili; puig no va transcorre 'l plasso sense que 's vejesin confirmadas las esperansas de Colón y sense que fòs concedit lo premi qu' havia ofert á 'l que dongués lo crit de ¡terra!! si la terra reconeguda arribaba á descubriirse.

J. P.

L' or

«A son anamorat (l' amor es cego)—y orgullós defensor, D. JULI VERT»

Per pura casualitat
vaig ficsarme l' altre dia
en un vers, que, —¡qui ho diria!—

anaba á mi dedicat,
encar que no ho juraria.

Com mon uom no encabéssaba
la tal missiva, i i deya
á qui tot alló endressaba,
la vritat es que no creya
qu' era á mi á qui ho dedicaba.

¡Mira en Juli, quin valor!
¡Vaya uns modos! ¡Quin orgull!
Aixó proba sens embull,
que 'l gran defensor de l' or
dèu tenir brossas á l' ull.

¡Vaya, vaya! ¿D' aquest modo
entra á combat, Juli Vert?
¿Que potsé' aixis té per cert
d' evitarse l' incomodo
de di' á qui rendeix l' acer?

«Ojo alerta, caballero»,
cara á cara es lo combat;
jo clarament l' he retat,
y sa esbranzida clá espero:
á puput may hi be jugat.

Jo á D. Juli Vert li dich
que l' or es pare de'ls mals,
y que 'ls mals son criminals,
puig los mals donan fatich
á cent mil classes socials.

L' or es ruhi, l' or es traidor,
l' or es llevor d' inquietut;
l' or será, es y ha sigut
de l' humanitat grilló,
rey sols de la esclavitut.

L' or ab son brill resplandent,
ab son drinch y sa fatxenda,
per sa ignorancia estupenda,
no reconeix lo talent
ni á'l vil dóna reprimenda.

L' or es groch ¿no sab perqué?
Perque l' enveja 'l consúm,
perque sa gloria es de fúm,
perque may resta seré;
cego d' ira, no vol llum.

No sab d' ahont ve ni 'hont va;
no té patria ni té sol:
per desterrarse son dol
tot lo goig l' ha de comprár
entregantse á qualsevol.

Aqui te pintat á'l viu
lo qu' es l' or, aquesta... grassa
«febre amarilla» de rassa.
Y ara, prou: vegi 'l que 's diu
en pró de l'

ANTÓN MOSTASSA.

L' OR

Juli Vert «del alma mia»
y Antón Mostassa de'l cor;
de segú que 'm feriria
si fer constar no podia
lo meu parer sobre l' or.

Per lo vil y per lo escás
l' or, per mi, si 'm volen créurer.
no es digne de fersen' cás:
ab l' or jo no m' hi faig pas
fins... ni 'l puch arribá' á veuror.

PEPET DE'L CARRIL.

Revista teatral

NOVEDATS.—*Los amantes de Teruel* será l' obra de temporada. Res hem de dir respecte son mérit per ésser coneguda de tot Barcelona. Sols de sa execució 'ns ocuparem somerament. No tots los que hi prenen part estant á l' altura de 'l personatge que representan. Aixó fà surti desigual y tinguin mes rellou los dos protagonistas.

L' esbelta y hermosa figura junt á la ben timbra-

da veu de la senyoreta Gay completan l' històrich tipu de *Isabel*. Sobre tot ahont té frases de l' cor nascudas y per una inteligencia artística sentidas, es en lo gran duo de 'l quart acte, que 'l broda ab detalls de primer ordre.

Lo senyor Brotat lluytà ab sa escassa veu y ab la dificultat que té en emitirla, sobretot en las notas agudas que tenen un timbre gutural. Té frases que bé donan á conèixer lo carinyo ab que ha estudiat la inspirada *particella* de *Marsilla*, arrencant de la mateixa notas exuberantas de sentiment y amor.

La direcció per part de 'l Sr. Goula (fill), mitj pasadora.

A. DE LA FLORIDA

Estrenos Catalans

ROMEA.—*L' Esclau*.

Lo primer estreno que 'ns ha donat lo teatro de Romea, ha sigut lo de una obra de autor novell, com ho es l' escriptor subalellench D. Joseph Got y Anguera. Aquest senyor va entrar en lo teatro fa algún temps, fentnos conèixer *Muralla de ferro* y la seva primera obra ja 'ns mostrá un hábil versificador que coneixia la escena; mes que estava sotmés á la influencia d' altres escriptors, dit siga sens intenció de ofèndre'l.

En sa segona obra dramática, ha dat motius pèra que 'ns ratifiquem mes en la nostra opinió. Vulgas que no, *L' Esclau* es de corte *echegarayesch*. Igual que en quasi totes las obras d' aquet autor, hi ha *choques* de passions esgarrifosas y estranyas, tant com convencionals. Mes lo senyor Got y Anguera, que no té l' estre de Echegaray ni coneix tant lo teatro, si bé 'ns dóna 'ls seus problemas y 'ls seus tipos, no pót ó no sab revestirlos d' un exterior tan agradable, ni 'ls fa dir cosas tan bonicas y lo que es mes sensible, ni 'ls sab aguantar tan seguidament, ni 'ls dibuixa tan bé: es dir, los personatjes de'l dramaturg castellá, si be carregats, són mes reals; tenen mes estudi; són mes ben observats que 'ls de *L' Esclau*.

Nos dirá 'l senyor Got y Anguera que may ha volgut ni sols compararse ab Echegaray que, en mitj de tot, es un poeta de fibra... Ho sabem y 'ns ho figurem aixis; mes lo género y tendencias de *L' Esclau* 'ns han portat insensiblement á establir comparacions.

Entrant de ple en l' examen de l' obra, li hem de fer notar que, si bé té escenas ben preparadas que demostran alguna disposició y fins alguna de culminant que convens, pecan en general d' esllanguidas, y son pesadas certas altrás que reclaman la intervenció de la estisora.

Anem á'l fi de l' obra, que en nostre humil concepte es fals, extraordinariament fals. Jugan en escena un seductor, un lladre d' honras, com si diguèssim, y un marit comprat. L' un enganya á una noya y no s' hi vól casar; l' altre s' hi casa perque té diners. Tots dos tipos són aborribles, es vritat; pero posats en lo cas de preguntar quin ho es mes, lo senyor Got y Anguera, 'ns diu que lo mes gran culpable es lo según, y 'l bon sentit nos diu á nosaltres que ho es mes lo primer. A'l primer l' autor casi no li diu rés, y en cambi á'l según l' anatematiza, lo presenta aborrible, 'l maltracta y, francament, aixó es fals.

Un home que 's ven per l' or, que 's casa ab una dona deshonorada, tindrà si 's vól una ambició desmesurada, sed de riquesas. mánega ampla en qüestions d' honor; será un home relajat. Mes sempre será més digne que l' seductor que, després de deshonrar á una dona, l' abandona en mitj de sa desgracia. Lo primer tindrà poch sentit moral; mes lo según es un pervers. Lo primer es un *bon vivant* sense conciencia, mentres que l' altre es més, es un lla-

dre d' honras. Donchs bé, lo treball de'l senyor Got Anguera tendeix á establir la tésis de que 'l según es mes digne que 'l primer, y naturalment lo públich no queda convensut.

En fi, *L' Esclau*, com á obra de principiant, pót pendrer's per la bona voluntat que demostra y lo que promet; pero aixó no es suficient. Convè que 'l senyor Got Anguera no 's deixi influir per escolas caygudas avuy ja en lo descrédit, qu' estudihi més, 'ls tipos, que raiocini y de nostri mes la tésis procurant apartarse d' aquellas que són impossibles ó erróneas. Aquesta es la nostra leal opinió.

La execució casi bé 's pót dir que fou una *execució* en regla. 'Ls actors treballaren bastant desiguals, obtenint, no obstant, aplausos lo senyor Bonaplata y la senyora Clemente (P). Dos actors nous en aquet teatro, treballaren en aquesta obra: La senyoreta Periu que 'ns demostrá dugas cosas: primera, que 'l paper no li estava ben repartit perque no es de 'l seu género, y segona que té condicions y servirá mólt bé per altres géneros, y 'l senyor P. Sorrell, actor de bona presencia y acceptable escola, á qui esperem véurer en altrás obras ahont estiga mes en son element, per poguer aquilatar lo seu treball.

Y ara esperem *¡Qui... compra... maduixas!*, de l' Emili Vilanova.—R.

DESDE ALBACETE

En un cotxe de tercera
y ab totes comoditats (?)
vaig surtir de Barcelona
lo dissapte cap á'l tart.
En quatre mots los diré
quins eran los meus companys
de viatge: una nena cursi,
sa corresponent mamá,
dos noyets que ab sas diabluras
me trastornaban lo cap,
un senyor que obri la boca
sols un cop pèra menjar,
quatre cistells, dugas mantas,
dos ampollas d' aigua-naf
(que portaba la senyora
per pòr de no marejars'),
una maleta mólt grossa
y un parell de sachs de má.
Després de dotze horas bonas
vaig fer la entrada triunfal
á la ciutat del Cid, ahont
un piano desafinat
anunciaba ma arribada
ab gran pulcritud tocant
lo coro de segadors
d' aquell «rey que va rabiá»
«El milagro de la Virgen»,
«Campanone», «Tempestad»,
y «Mademoiselle Nitouche»
són las obras (obras grans)
que en lo teatro Pizarro
en escena s' han posat
interpretadas molt bé
per la Vargas y Sanjuan,
Perez d' Isaura, Segura,
Lopez, Senis y Nadal.
Y com que ja de Valencia
res mes los tinch de contar,
me'n vaig de un salt á Albacete
qu' es la terra de 'ls punyals.
En lo teatro de'l Circo
y ab un ple fins á vessar
acaba la companyia
(ab prou greu de 'ls abonats)
que dirigeix Taberner
de la manera que ell sab.
«Mosqueteros grises» fou
així, aixis, desempenyats.
Y hasta la vista, lectores,
que d' escriure estich cansat.

SERAPI GUITARRA

Las fullas de llorer

I

La mateixa abundó las fá anar escassas. Per una fulla de llorer l'home estudiós se torna tísch; per unas quantas l'home ambiciós comet qualsevol mesquinesa.

Hi há qui ab un grapat de fullas s'engreixa, com ab un grapat d'aufals un polli s'atipa.

Entenemnos; llores que fassin fullas que 's donan á dojo se 'n troban en tots los prats de la Adulació y en totas las valls de la Vanitat; mes llores que fassin fullas que 's donan de una en una, no 's troban gayre sovint en los mons de'l Saber y en los boscos de'l Mérit.

Es per lo mateix que las que abundan se llensan, y es per aixó que las qu'escassejan s'aprofitan molt com cal; perque las fullas de llorer, dit més clar, no procedeixen totas d'una mateixa arrel; no tenen totas la mateixa sava; no penjan d'iguals brancas; no són d'una mateixa familia; hi ha llores bórts.

Per consegüent, la mateixa abundó de fullas de llorer bört, fá qu'escassejin las de llorer lligitim.

Qu' es lo que dir volia ja á 'l comensar.

II

Desde l poblet de la Ignorancia fins á la ciutat de la Fama, s'hi contan anys y anys de distancia; sino que s'hi pot anar á la Fama per camí ral, per carretera y per camí de ferro. Qui lo camí ral segueix ab bagatje, hi está lo temps just y precís per arribarli; qui fá via en carruatje, carretera amunt, hi está la meytat de temps; qui fá 'l viatge en ferrocarril hi arriba... quant jni se n'adona.

A dreta y esquerra de'l camí ral se troban llores lligitims plantats tant separadament, que l'un llorer no véu á 'l altre; á nna y altra banda de la carretera s'hi veuhen llores, més acostats los de la esquerra (que són bórts) que 'ls de la dreta (que són com los de'l camí ral); y á un y altre cantó de'l camí de ferro los llores (igual que 'ls de la part esquerra de la carretera) se tocan quasi d'un cap de via á 'l altra.

Cada vegada que 'l de'l bagatje troba un llorer, qu' es á cada quart de camí, n'arrenca una fulla y se la guarda com si guardés un tresor; cada cop que 'l de'l carruatje que roda per la carretera véu los llores de la esquerra, qu' es á cada minut, n'arregla mólts fullas, mólts més que de'ls llores de la dreta que són més clars naturalment, sens'fixarse en la qualitat de'ls arbres, puig s'estima més la quantitat de fullas; y 'l viatjant de'l vagó, arrepatat en son seti, no fá cas de 'l interminable rengle de llores que desfila devant séu mentres lo tren corra, ni 's cuyda d'estirar lo bras pera arrencar pocas ó mólts fullas; prou que 'l mateix vent fá entrarn'hi per la portella una munió que cáu á sos peus fins quedar encatífat lo departament qu'ell ocupa; y si las trepitja, gosanthi no es perque conegui que són fullas de llorer bört, no; es perque n'hi cauhen tantas que li fán fástich...

Qualsevol de'l poblet vagi á ciutat en tren ó en cotxe, que jo, si no trobo bagatje, vull anarhi á péu y per lo camí ral.

III

Ab las fullas de llorer se fan coronas de tots preus, segons lo llorer que 's gasta y segons la testa que han de cenyir.

Una corona de fullas de llorer de la carretera es molt barata, si qui l'ha de dur val molt... ¡Com que 's regala de bon grat!

Una corona de fullas de llorer de'l cantó esquerra es molt cara, si qui la desitja no val rés... ¡Com que 's ha de comprar per forsa!

¡Dèu nos dongui coronas baratas y testas que valguin!

IV

Eas fullas de llorer, en fi. fán servey pera donar bon gust á 'l estofat.

Empró en mólts *estofats literaris*, desgraciadament que s'hi possessin fullas de llorer de qualsevol mena... ¡Quin mal gust!

Y prou fullaraca.

¡Ah! y á qui li sá piga gréu lo que deixo dit, no li quedarà pas altre remey que posars'hi fullas...

Pero no de llorer.

J. BARBANY.

Secció de'l Pirotécnic

L'altre dia en un círcul artístich se formularen las següents preguntas respecte 'l resultat de'l fallo recaygut en un certamen musical, qual premi va donarse á una composició á gran orquesta:

—¿Cóm s'ho va arreglá 'l Sr. Arteaga, individuo de'l Jurat, pera emitir son parer, si ab prou feynas sab d'armonía y composició per escriurer pera piano?

—¿No sería possible, 'sent dit senyor íntim amich de'l autor premiat, que aquet li fés sentir la composició en l'únich instrument que 'l senyor Arteaga conéix?

No afirmo ni nego; es dir, *ni quito ni pongo Rey*, perque tot es possible, majorment tractantse de amichs y artistas no molt sortosos.

«La España artística» de Madrit, perque á un setmanari de Barcelona li han escrit desde la Bisbal que en dita vila actúa una companyia de sarsuela que té la *avilantez* de posar sols obras escritas en castellá, exclama:

—*Tiene razón. En Cataluña no deben ejecutarse otras producciones que las catalanas y por nuestra parte debemos hacer otro tanto con todas las producciones de aquella comarca. Y seguramente que ganaremos.*

—Donchs, no'n té de rahó,—dich jo—ni'n té tampoch «La España artística». Convé qu' en Catalunya 's fassi repertori castellá, com ho practican los dos teatros cataláns, y convé que las bonas produccions catalanas sigan conegudas y aplaudidas en Castella, perque res guanyarán no coneixentlas.

—¿Tant dolentas són, per exemple, *Mar y cielo*, de Guimerá, (aplaudidíssima en Madrit) y *Batalla de Reynas*, de Soler, (premiada per la Academia Espanyola?

—¿Véu «La España artística» cóm exagera? ¿véu lo colega que va publicar aquella carta cóm sa conducta fá més aviat mal que bé al catalanisme?

La societat «La Africana» sembla que ja no necessita de la premsa. Diumenje van retirá 'l passe á nostre revistero, pero per 'xo no hi faltará un altre dia per ressenyar la funció corresponent, fent justicia; aixó es, premiant á 'ls bons ab la gloria de'l cel de la alabansa, y castigant á 'ls dolents ab las penas de'l infern de la censura.

LO POLVORISTA.

Memorias d' una cómica

CAPITOL II

Ab la cessació de relacions ab lo baró de Fanals, també s'acabaren las mitjas unzas que cada mes nos entregaba, procedents, segons ell deya, de afavorirnos la sort ab bitllets de rifa premiats, que 'ns

venien molt be per' pagar lo lloguer de'l pis que habitábam.

L' amo de la casa no 's contentaba ab explicacions, y veyent que anaban passant mesos y no 'l pagábam, nos enviá papeletas de citació y 'ns feu embargá 'ls mobles per' indemnissarse de'ls gastos de'l judici y cobrar las mensualitats atrassadas.

Aquets disgustos ocasionaren una malaltia á la mare y no 'm quedaba altre recurs que ferla portar á l' hospital, sino s' hagués compadescut de nosaltres un vehí que residia sobre la nostra habitació y que, segons digué, sens' volguerho sentia totas las conversacions que teniam, tant ab lo baró de Farnals com ab la mare.

Anyadí que m' apreciaba perque havia observat la resistencia oposada per mi á las proposicions inmorals que s' havia atrevit á ferme 'l baró; per qual motiu no tenia inconvenient en posar á ma disposició un centenar de duros que li eran innecessaris mentres no arrivés á la vellesa: per lo tant, podia jo ferne ús fins que tingués contractas que 'm permetessi viurer desahogadament. En quan á 'ls rēdits, me va dir que 'ls anés acumulant y que 'ls cobraria ab lo capital.

Encara que semblaba molt bona persona, no hauria admés aquella cantitat per temor de que algún dia 'm demanés sacrificis personals, semblants á 'ls que pretenia 'l altre, pero la necessitat m' obligá á admétre aquell diner pera poder pagá 'l llogue de'l pis y atendre' á la curació de la mare, y com no 'm demanaba cap document que atestigüés 'l préstamo, no resultaba cap compromís pera mi.

En las grans capitals abundan los teatros en que donan funcions alguns aficionats llogant damas: quant la mare 's restablí, se 'm presentaren varias proposicions; pero jo tenia pór de quedar malament, y no acababa de resoldre'm á admétre contractas de pago en teatros de públich mal educat, ahont concorren individuos que cridan y esbalotan com si s' trobessin en una plassa de toros.

Afortunadament, lo nostre vehí era socio de «La Filarmónica» associació quals components eran personas distingidas, y m' enviaren un diploma nombrauntme socia de mérit.

Alli vaig debutar sens' cap temor, y encara que sols me suplicaren que cantés romansas tan senzillas con la que comensa diut

*Sorge l' alba e il grato stello
nell silenzio é immerso ancor,*

me tributaren aplausos com si hagaés desempenyat una part difficilissima d' alguna ópera.

Desde aquell dia vaig fer alguns bolos ab aplauso; pero com jo necesitaba diners ademés d' aplausos, no 'm va quedar altre recurs que decidirme á surtir á partit, per cantar en poblacions subalternas.

En dita vilas s' ha de contar ab l' aussili de aficionats; pero desgraciadament alguns d' aquestos esperan á las actrius ab un pam de boca oberta, pensant que ab ellas podran satisfacer lo desahoyo de passions innobles.

No puch queixarme de ma primera excursio á partit, perque 'm va protegí un senyor de mitjana edat que formaba part de la Junta administrativa de'l teatro ahont vaig anar, per qual motiu la jovenalla bulliciosa no s' atrevi á importunarme; pero encara que aquell bon senyor me tingués tantas consideracions com si li fōs filla, tant las personas de'l pais com las que hi havian anat á estiuhejar, abrigaban la convicció de que jo era la querida de'l que 'm protegía desinteresadament.

Al tornar á Barcelona ab uns quaranta duros que m' havia produhit la funció de'l meu benefici, ó per dirho mes cla, 'ls regals que directa é indirectament me havia fet lo meu poch exigent protector accidental, vaig apressurarme á posarlos á disposició de'l meu vehí; pero 'ls va refusa dient que, no

necessitantlos, me suplicaba que continués 'sent la seva tesorera.

Un altre dia referiré 'ls disgustos que m' ocasioná la rivalitat d' una primera dama per enveja de'ls aplausos que 'm proporcionaba la meva joventut y orfandat, mes que lo meu mérit artistich,

ERNESTINA.

Repertori de Fora

Gibraltar, 30 de Setembre.

Molt senyor meu: Brillant en tots conceptes ha sigut la campanya feta en lo teatro Benatar, per la companyia d' ópera de D. Lluçia Rodrigo. Los inglesos, apátichs de si, si entussiasmaren prorrumpint en xiulets, demostració que entre ell's vol dir lo paroxisme de la satisfacció.

Las obras posadas en escena han sigut, *María di Rohan, Sonámbula, Ballo, Barbero, Eruani, Puritanos, Faust, Africana, y Trovador*. A totas los ha correspost un éxit falaguer, y per aixó sos intérpretes han gosat en gran de las simpatias d' aquets habitants.

Mereixen especial menció la Pacini y la Gasull, y de'l sexo lleig, Battistini, Meroles, Ventura, Sotorra y Emiliani.

He deixat per últim terme la *soprano dramática* Pilar Laborda; puig mereix consignarse la impo- nent manifestació que li fou dispensada en la nit de son benefici.

Lo teatro estaba plé y se representaba *Il Trovatore*. Al acabar la beneficiada la romana de'l acte quart, lo palco escènich s' ompléná de fiors y á la artista se li van fer molts regals de valor; entre los que hi havia un gran bouquet que contenia una cartera de pell de Rússia, plena de bitllets de'l Banck de Espanya, que alguns fan ascendir á la suma de mil pessetas, regalo fet per suscripció entre 'ls concurren á 'l teatro, sense distinció de classes.

La companyia, á bordo de 'l *García Vinussa*, surt demá per Cartagena, ahont donará deu funcions.

Assumptos de'l negoci me portarán dintre pochos dias á dita ciutat, y desde allá prometo donarli conta de las funcions á que hauré assistit.—R. Z.

Vilanova y Geltrú, 3 d' Octubre.

En lo teatro Principal se posá en escena diumenje á la tarde 'l drama *La Dida*, obtenint un conjunt digne de ser elogiat pe'l acert ab que 'ls artistas van treballar.

La senyora Cardalda fou lo protagonista de dita obra. Nos feu una dida molt ben saturada de rasgos característichs, propis de nostras costums catalanas.

Las senyoras Cofí y Sumalla y 'ls senyors Borralleras, Llibre, Biscamps, Coll y Romeu, feren las demás parts, estant be en sos respectius papers.

Ala nit se representá la comedia dramática *La Mariposa*, que també va tenir una interpretació molt ajustada per part de tots los artistas.

Lo xispejant saynete *Las bodas d' en Cirilo* va ser pesa escullida. Va surtir al pél, 'sent la única deficiencia que hi vaig notar, la de'l aficionat senyor Biscamps que va interpretar un *Cirilo* massa serió, y la senyora Sumalla massa elegant en lo paper de *Layeta*.—J. B.

Figueras, 1 de Octubre.

Molt senyor meu: Desde qu'ls gats de'ls frares de Sans varen trencar 'l glas de nostre teatro, mort durant tot l' estiu, 'ns hem tornat á quedar sumits en aquesta parálisis companyia d' aquella; es á dir, que ue'l teatro, avuy per avuy, ningú se 'n recorda,

com no siga 'l concejal encarregat de'ls gegants, puig en aquell lloch hi tenen casa parada.

Ara tota la atenció està ficsa en «La Erato», quina societat coral vol anar á eixa, péra disputar á altres de sas companyas la gloria de surtir llorejada y, si pot ser, ab las mil pessetonas a'l cap.

Totas las conversacions versan sobre aquet tema, y dupto que fins que se sápigá 'l resultat, ningú parli d' altra cosa.

Per avuy, prou—Son affm. servidor.—A. F.

Reus, 1 de Octubre.

Molt senyor meu: Lo dia 13 de'l corrent comensará 'n lo teatre Fortuny, la temporada d'ivern. Actuará una companyia de sarsuela castellana dirigida per nostre paísá lo celebrat tenor cómic D. Pere Constantí, y de la que 'n forman part artistas molt aplaudits.

En lo repertori hi figuran las obras estrenadas últimament á Madrid.

En lo café de'l *Comers* treballa una reduhida companyia de sarsuela dirigida per lo baix D. Joan Muro, que representa algunas obretas catalanas.

Dech fer constar que 'l que ho fá millor es lo senyor Muro.

Los coros «Centro de Lectura» y «Eco Republicano», que pendrán part en lo próxim certamen inclós en las festos de'l Centenari á Colón, cantarán, á més de la pessa de concurs, *Lo Prometatje*, de Cuspina, y *La Primavera*, de Serra. —J. A.

Girona, 3 d' Octubre.

Estimat Director: Comenso donantli compte de la sessió inaugural que la secció catalanista de'l Cercle de Sant Narcís, celebrá ahir vespre en son local. No vaig tení 'l gust de ser invitat; pero no sento tal olvit.

Lo principi de la festa fou un discurs llarch y aixut com lo vi de pomas agras; una sinfonia de *Camponone*, que diuhen que podia sucars'hi pá; una serenata de Gounod, que feya plorar; y unas poesias ó versos catalans, que 'ls que tingueren la desgracia de escoltarlos no han sapigut dirme si foren llegidas en francés ó en la nostra parla. En fi, per acabar, sembla que la titulada «Pobre Compte» y l' altra «A Colón», al acabarse cada un de ells varen quedar los assistents dormits y tristos, pensant que si l' Compte y Colón haguessin sigut vius no haurian per nés se 'ls tractés tan malament.

Aquí tothom segueix preparantse per las firas.

A mida que tot vagi animantse lo posaré á 'l corrent.—M. DE S.

Sabadell, 4 d' Octubre.

En los *Camps de Recreo*, s' acaban de representar *Los Rantzaus*, *L' Anima Morta* y *Serafina la devota*; haventse en totas ellas distingit notablement lo primer actor don Ricardo Simó, la Sra. Ferrer y la senyoreta Adelina Sala, que vá estar á gran altura en lo dificil paper d' *Egla* en la tragedia *L' Anima Morta*.

La companyia de'l Sr. Puig fa son Agost en lo teatre Cervantes, posant las obras de espectacle *Los set pecats capitals*, *De Sant Pol á 'l Polo Nort*, y *Lo Cant de la Marsellesa*.

Ho fan bastant malament; pero en cambi 'l teatre s' ompla.

Lo teatre de'l Ateneo Sabadellés continúa encara tancat, degut á una sotragada forta de bóssa que va rébrer en la temporada passada.

Nostre Ajuntament, apart de que no pót celebrar may sessions de primera convocatoria, ni casi tam-

poch las de segona, puig que móltas vegadas són solsament tres y 'l cabo, té mólt descuydadas algunas parts de la Administració.

Se diu que no fa gaires dias á l' Alcalde li van protestar una lletra de 800 ptas. que havia acceptat ab tota sa bona fé, y que la Comissió respectiva no vol carregá ab los neulèrs, ja que dita cantitat se separa de la consignada en lo presupost.

Veurem com ne surtirá de semblant paper riidcul. Alguns amichs de'l autor dramátich senyor Got Anguera, tractan de festejarlo diumenge ab un *banquete*, per celebrar la representació de sa última obra *L' Esclau*.

Crech que la setmana entrant podré darli novas mólt interessants.—PLACIT.

Reunions particulars

GRUPO ARGENSOLA (Gracia).—Lo passat diumenge á la tarde, tingué lloch lo benefici de la senyoreta Boxedós.

Se posá en escena 'l drama *El Arcediano de San Gil*, que tingué un regular desempeñyo.

Després la sarsuela *La Leyenda del Monje*, en que la Srta. Casao (M.) y 'l Sr. Albesa sigueren molt aplaudits en lo duo de la finestra, que tingueren de repetir, igual que la Srta. Boxedós, en la leyenda que cantá mólt afnada.

Y per últim se posá en escena *¡Al agua patos!*, acompañada á'l piano com la primera, per lo senyor A. Cristiá.

La beneficiada 's veg obsequiada ab diferents y artístichs regalos.

CASSINO ARTESÁ (Gracia).—L' últim diumenge, vaig veure 'l drama catalá, *Lo ferrer de tall* baix la direcció de D. Frederich Ferrán. Lo desempeñyo fou regular, distintjintse la Sra. Rodés, que fé mólt bé la *Baronesa*.

La senyoreta Maria Casao, desempeñyant lo *Manxayre*, tingué moments verdaderament inspirats. Mólt bé las Srtas. Boxedós y Barillo, y 'ls Srs. Perret y J. B., y regulars los Srs. Gardenyas y Albesa. Los finals de 'ls actes molt acabats.

La Seta. Casao (Maria) 'ns agrada mólt en papers d' aquesta classe: semblan escrits per ella; per lo tant, li donem un aplauso de cor y afejim: ¡Avant sempre!—C. TORBENTS.

TÍVOLI GRACIENSE.—Ab bastanta concurrencia tingué lloch lo diumenge passat la representació de'l drama, *Carlos II el Hechizado*, la qual no deixá res que desitjar, sobressurtint'hi 'l Sr. Cazorla, y estant mólt acertats en sos papers la Srta. Llonch y 'ls senyors Llonch, Casajuana, Llorens, Roig y altres. La direcció estava á càrrech de'l cada dia mes aplaudit actor D. Alfons Llonch.

Una pregunta:

¿No podrian fé mes curts los intermedis?—R. M.

MARINA.—Lo dissapte anterior hi hagué funció y posaren en escena las produccions, *Un sabaté afortunat* y *Cebas a'l cap*. En la primera féu lo debut la Srta. Peris, demostrant ser una aprofitada aficionada. També 'ls Srs. Monserrat, Dominguez, Ros y altres, que sentim no recordar, treballaren ab acert en difas produccions.—T.

FOMENT CATALANISTA.—Atentament invitats per la Comissió de festeigs de dit Centre, assistirem diumenge passat á una de las agradables vetlladas que 'l Foment celebrá. Los senyors Narcís Fuster y J. M.ª Balil obriren y tancaren la festa ab dos bonichs parlaments y entremit, las hermosas senyoretas donya Monserrat de l' Om y donya Paulina De-

pares y 'ls senyors Ferrer, Corrons, Magém, Quintán, Nicolau, Pelfort, Ribas, Casadevall y Maymí, lluhiren sas abtutats musicals, 'sent mólt aplaudits. En la part literaria, recordem á 'ls senyors Ciurana, Nicolau, Laverny, Ribas, Balil y Marsans, que llegiren preciosas composicions, la major part originals. Felicitem á'l Foment Catalanista y'ns felicitem de que Barcelona tinga eixa societat que treballa ab verdader entussiasme per la propaganda regionalista.—R.

AUSSIAS MARCH.—L' últim diumenje celebrá aquesta Societat una de sas funcions. Lo progama, además de la pessa *Lo polissón* que obtingué acertat desempenyo, se compongué de 'l estreno de la pessa catalana *Per una mala costum* y de varios jochs de mans, escamoteig y prestidigitació, fets pe'l jove aficionat don Francisco Peramateu, en los quals alcanzá grans aplausos.

La pessa estrenada resultá un joguet que féu passá agradable rato á la concurrencia qu' omplía 'l local. Tractantse de un principiant, no pót exigirse mólt; pero apesar d' aixó, l' obra revela en lo autor facultats péra cultivar l'art escénich. La execució resultá bona, tant per part de la senyora Cervera, com pe'ls senyors Tarrí y Rafecas, mereixent aquest últim un aplauso per la direcció. A'l final fóu cridat l' autor que resulta ser don Joseph Peramateu. Avant, donchs, senyor Peramateu.—J. MONFORT.

CONTEMPLANT UN RETRATO

Si en lo precis moment de contemplarte poguessis, nena hermosa, en realitat tornarte, ¡ab quin goig besaria aquets llabis tan frescos com la rosa que 's va badant al despuntar lo dia! ¡Mes ay! Com no es possible tal realisació, plé de tristesa exclamo ab veu terrible ferit per ta bellesa:—No podent tindrer, no, may de la vida l' original, treyume desseguida. Senyor de'l cel y terra, eixa hermosura de'l meu devant; si no, tanta amargura me causa sa presencia qu' ella acabarà prest ab ma existencia.

J. T. y R.

Saló de descans

Las mil pessetas ofertas per la Societat catalana de Concerts, com á premi á 'l millor treball sinfónich musical, las ha guanyat D. Felip Pedrell. Li donem la enhorabona y esperem ab gust la audició per aplaudir son llojerat y retribuít treball.

Han visitat nostra Redacció, los periódichs setmanals «La Carcajada» d' aquesta ciutat, y «El Eco de Sitjes».

La societat «L'Atlántida» anuncia péra 'l próxim dissapte dia 8, una funció á benefici de'l autor dramátich D. R. Rocavert; ab las comedias *La filla de'l metje*, *¡Eum y llum!* y la sarsueleta *Noche de estreno ó La llegada del primo*, originals de dit senyor, alternant los intermedis ab varias pessas musicals y acabant ab ball fins á la matinada.

Donadas las móltas simpatías ab que conta 'l senyor Rocavert, es de prevéurer que hi haurá un plé.

La companyia de aficionados de'l teatro Cervantes, de Arenys de Munt, tè en estudi 'l drama *Muralla de ferro*, y 'l xistós joguet *A ca' la modista*.

Nostre redactor-corresponsal de Vilafranca 'ns envia una estensa ressenya de la última festa de 'l Centre catalá vilafranquí que per' posarla entera aplássem pera 'l número próxim.

Segons carta de'l corresponsal de Mataró, diumenje va estrenarse ab aplauso en aquella ciutat la companyia de'l galán Sr. Borrás. L' obra escullida fóu *Hidro-mel*, de D. E. Soler.

Va acabarse á deshora.

Prompte contreurá matrimoni lo conegut D. Ramberto Bonnin ab la simpática germana de'l dibuixant Sr. Pruna. Desitjem á 'ls contrayents tota classe de felicitats.

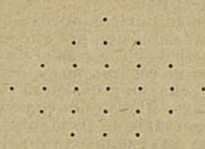
Tenim preparada pe 'l próxim número una poesia de don Jaume Bolox que no ha capigut en lo d' avuy.

Aixis mateix dijous vinent posarem un article que 'ns ha remés persona que está ben enterada de 'l assumpto que tracta en dit escrit.

Ja que vam donar compte de 'l efecte que van fer á 'ls inteligents y á 'l públich las pessas bonas de *Cristóbal Colón*, just que 'l públich sápigam qui es mereixedor de 'l aplauso obtingut per ellos y de la censura que mereix lo restant de tan desgraciada partitura.

CAVILACIONES

ROMBO

1.ª ratlla vertical y horizontal; consonant; 2.ª, número; 3.ª, object de grans; 4.ª, poble catalá; 5.ª, objecte de cabell; 6.ª, abverbi; 7.ª, vocal

FRANCISCO CORBELLA Y V. IATR

Soluciones á las cavilaciones del n.º 97

Logogrifo ortográfich: GERÓNIMA.

Trenca-closcas: LO RET DE LA SILA-SÒGRA Y NORA.

Las han endevinadas Francisco Corbella, Esperansa Periu, Pep Galleda, C. Barrera y Anton Ribas, á qui correspón lo premi ofert que poden recullir quant vulguin.

A'ls que envihin endevinadas, las de'l present número v de'l N.º 99 se 'ls regalarán dos exemplars de «La nova Mascota.»

Correspondencia

J. M. Bernis. li enviem.—C. Roig (Mataró): no 's retiri; pero escrigu novas inteossants y li agrehirem y 'l complaurem. Ja sab que desitjem atendre'l.—Dos lectores; las donarem aviat. No hem deixat lo publicar retratos: vejen lo N.º 96. Revistas, no hi havia de que vejin avuy. Repertori selieta' móltas ja 'l coneixan. Per lo demés, gracias per l' interés, y sápigam que estudiem lo modo l' anar amunt ab «Lo teatro catalá».—Uns de los tres, Ramón Martí lo programa va arribar tart. ¿Qu' era ignscntada ó funció en seria? Ja pót dirho «en caia, á.—J. Guaschs (Vilanova) celebrarem que la millora.—Esta dispensat A. Fontanillas: «Sorolls» amohinan.—M. de S.: dongui la culpa de la informalitat á l' ópera «Cristóbal Colón: ja esta servit.

J. SOLÉ PIQUÉ, IMPRESSOR, RONDA UNIVERSITAT, 9.

Máquinas de cusir, máquinas de fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas.—Se ven á plassos y al comptat.

Carrer del Carme, 33. - Barcelona

APARATOS pera pèndrer dutxas

Construcció de Teatros

Servey complert y bó
 pera guardarropias

Pera informes y detalls, dirigir-se al fusteria 'l carrer d' Estruck, 11
BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
 DE TOTA CLASSE
PERA TEATROS
 GRAN SALÓ
 pera afeitar, tallar y rissar cabells
 en la
PERRUQUERIA
 de
VICENS GARCIA
 Conde del Asalto, 6, Principal
 Casa establerta desde 1840

Orquesta de 'ls Catalans

de la que 'n forma part lo notable concertista de violi senyor Badia, dirigida per DON ROMUALDO ZUBIELQUI.

Per' ajustos dirigir-se carrer del Hospital, 102, 4.ª Barcelona.

EL LIBRO MAESTRO

Diccionario práctico de Administración é indispensable en todas las oficinas de los Ayuntamientos y Juzgados municipales.

Para saber desempeñar el cargo de Secretario de Ayuntamiento ó de Juzgado municipal basta adquirir esta obra. Con ella no hay necesidad de estudiar para dichas carreras en ninguna Academia. Contiene más de 4.000 formularios para todos los asuntos en que tengan que intervenir dichos funcionarios, tan claros y terminantes, que bastaria un niño para interpretarlos. Las atribuciones y obligaciones de los Alcaldes, Concejales y Jueces, se hallan señaladas en la obra, la que contiene al final un índice en que se indican los trabajos que tienen que cumplimentar diariamente los funcionarios, señalándoles el folio del «Diccionario» en donde encontrarán los formularios para llevarlos á cabo. La carrera del Secretario ofrece un ancho campo para muchos jóvenes, cuyo cargo duede desempeñarse perfectamente, asesorándose por medio de dicha obra, en la que además de toda la legislación se hallan insertos los programas oficiales y probables, para los que quieran examinarse y adquirir el título. Los que deseen adquirirle, pueden efectuarlo dirigiéndose al Director de «El Secretariado», en Madrid, San Mateo, 12, que lo servirá franco de porte y certificado. siempre que al hacer el pedido se acompañe su importe de 35 pesetas, en libranza ú otro medio de fácil cobro; ó bien en todas las principales librerías al precio de 4c pesetas. Dichos precios no regirán más que hasta el 15 de Septiembre próximo (ampliando por consecuencia el terminado en 31 de Julio), pues transcurrida aquella fecha, su precio será el de 50 pesetas, en todas las expendedorías. OBSERVACIONES.—Dicha obra consta de dos tomos voluminosos, en folio, y va fuerte y lujosamente encuadernada. remitiéndose en cajas de cartón para preservarla de accidentes que puedan deteriorarla; todo sin aumento de precio. El que desee se estampen sus iniciales en el lomo de los tomos, puede avisarlo al hacer el pedido.

LLUNAS ASSOAGADAS
PERA MIRALLS,
DE ORTEGA Y BADIA
Depòsit de Cristalls, Baldosas, Baldosetas, etc., etc.

TELÉFONO NÚM. 1397
 Carrer de la Comptesa de Sobradiel, número 3
BARCELONA

◆◆◆◆ FÀBRICA DE MÀQUINAS ◆◆◆◆
 —de totes classes pera fer mitja—

●●●● NARCÍS DOMÈNECH ●●●●
 ◆◆◆ Gran-Via, 211, cantonada á Montaner ◆◆◆
◆◆◆◆ BARCELONA ◆◆◆◆

—S' ADOBAN TOTA CLASSE DE MÀQUINAS—
 Se prenen encàrrechs, per tota classe de treballs de
 ***** punt d' agulla y de mà *****

JOAN AYNÉ
 Magatzem de Música, Pianos é Instruments
 Fernando VII, 53.—BARCELONA

Partitura completa de «Garin» per cant y piano

ARXIU Y COPISTERIA
 DE
Francisco Perez Pol
Carrer de Roig, 24, entresuelo.

PERRUQUERIA DE JAUME SALA
 PROVIDENCIA, 43, GRACIA
 Servey esmerat en perrucas pera teatro.—Especiali-
 tat en caracterisar.

—◆◆—
 Saló per' afeytar, tallar y rissá 'l cabell.

—◆◆—
GRACIA.—PROVIDENCIA, 43.—GRACIA